

ame de Herv.  
den weet aan

r allen wordt  
s, in de maat-  
al; daar heeft  
wijzen op den  
r Zijner Kerk.  
eerlijk toe-

ke overtuiging  
niet de kerk  
nd te betuigen,  
iets beters te  
en aandacht

htens hun be-  
dikers van het  
schen, die dat  
en het ook zoo  
i politieke ge-

rk, met name  
vaar zal zien,  
moet er eerst  
ie opnieuw de  
g in de wereld.  
Frerichs.

vertegenwoor-  
et niet mogen

ht" niet; nie-  
te recht", want

had, zou zijn  
omen zijn bij  
3.ers en C.D.U.  
art Barth niet

pronkelijkheids-

en arbeid van  
an is, wat de  
vat een artikel  
veert tegen De  
van het mode-  
ang kwam bij  
n, en anderen,  
den van enkele  
steraan komen.

deren bijna uit-  
zerste Personen  
it kan men den  
nd laten staan,  
blijven spreken  
sstrig verklaren  
n het goddelijk  
ij deze onder-  
oor de oorspron-  
mij ten laste

is de door ons

ver de Synode.

Amerikaansche  
arin schrijft De  
fende N.S.B. en

besluit genoemd  
dan dit; dat de  
aan te sluiten  
r deze uitspraak  
nde partijen en  
et zal ons niet  
heftig wordt te  
eenen, dat door  
aangerand. Zij  
et zulke dingen

i voorzichtig be-  
grenzen al meer  
zen tusschen de  
i niet behoorlijk  
rdt als een pro-  
de tijdsomstan-  
ter duidelijk, dat  
od en de wereld.  
us als zijn Heer  
rloochenen. Men  
n te deelen.

het leven doet  
a dat telkens in  
in hun privaat  
goede leden der  
sterrein van ge-  
pinstelen uitgaan.  
des Heeren wel  
ate en kerkelijke  
vorden getrokken  
grens andere of  
len we toch eens  
i tweërlei maal-  
recht, tweërlei  
dien aard onder

; want of hij zal  
iefhebben, of hij  
deren verachten.  
Iammon." Dat is  
eërlei uitlegging  
pen, doch groote  
tjpen en wel om

In hetzelfde orgaan merkt De Keegstra op:

Met „Een synodaal besluit“ bedoelen we hier een besluit, onlangs genomen door de Algemeene Synode der Nederlandsche Gereformeerde Kerken, die gehouden werd in Amsterdam. N.S.B. en C.D.U. zijn de verkortingen van „Nationaal Socialistische Beweging“ en „Christelijk Democratische Unie“, twee politieke organisaties in Nederland. Leden der Gereformeerde Kerken sloten zich in den laatsten tijd bij die organisaties aan en maakten er misschien propaganda voor, terwijl toch die organisaties blijkbaar beginselen aanhangen, die met Gods Woord en de belijdenis in strijd zijn. Daarover was in de Nederlandsche bladen tevens reeds veel geschreven en door onderscheiden instructies kwam de Synode voor de vraag te staan, hoe met zulke kerkleden te handelen, die zich bij die organisaties aansloten. De zaak is in comité behandeld, zoo we meenen en t'schijnt nog al voeten in de aarde gehad te hebben, om tot beslissing te komen. Trouwens hier lagen voor een zuiver Gereformeerde procedure voetangels en klemmen. Wat er besloten is, laten we hier volgen. (Zie het artikel van Rev. Bruinooge over dit onderwerp.)

Zulk een besluit op verren afstand te beoordeelen, is niet gemakkelijk. Onze kennis van de N.S.B. en C.D.U. is te onzeker, om er met beslissingheid over te kunnen spreken. Toch, naar wat we er in verschillende geschriften van gelezen hebben, komt het ons voor, dat de Synode met minder moeilijk volstaan kon en ook dat ze voorzichtig handelde met de regels aan te geven, naar welke door de kerkeraden de oefening van vermaan en tucht zal moeten plaats grijpen.

Het geheele synodale advies nagaande met de toelichtingen en beoordeelingen, die we er in onderscheiden Nederlandsche bladen over gelezen hebben, meenen we te mogen constatareeren, dat er tusschen dat advies en ons ingenomen standpunt, dat wij als kerk ingenomen hebben ten opzichte van leden onzer kerk, die zich bij de Vrijmetselaars en soortgelijke organisaties aansluiten, niet zulk een principiële verschil bestaat als sommigen schijnen te meenen. Meer dan eens is er over ons standpunt ten opzichte van het lidmaatschap bij de Vrijmetselaars en dergelijke geheime genootschappen van leden onzer kerk het oordeel geveld, dat we de tucht over die genootschappen oefenden, ze in den ban deden. Maar ik zie niet, hoe die beschuldiging uit wat er ten onzent dienaangaande besloten is en gedaan wordt, te rechtvaardigen is. En ter andere zijde kan, dunkt ons, toch niet ontkend worden, dat de Nederlandsche Synode wel een scherp veroordeelend vonnis over de N.S.B. en C.D.U. heeft uitgesproken. Men zie het eerste punt 2 van het besluit. „Komt ons voor, dat men in Nederland één van twee, of van standpunt veranderde, of ons doen ten opzichte van de geheime genootschappen vroeger ten onrechte veroordeelde als tucht over degenen, die buiten zijn.

De H. Hoeksema schrijft in de „Standard Bearer“ ook over de kwesties der „meeninggeschillen“; aldus:

„Op iemand, die, zooals ondergeteekende, als buitenstaander en van uit de verte en dus in koelen bloede, de rapporten leest over de behandeling van de kwestie „leergeschillen“ door de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland, maakt heel de zaak een ietwat vreemden indruk.

De indruk, dien ik er van ontvang, is misschien het best te beschrijven door de woorden: oppervlakkige, zenuwachtige haast.

Heel de zaak, in haar ter tafel gebracht worden, bespreking en eindelijk beslissing, werd, van de zijde, die haar opbrachten en met alle macht wilden door-drijven (Dr Hepp, Dr Kuypers, e.a.) gekenmerkt door een zekere oppervlakkige zenuwachtigheid, die kalme beradening en overweging onmogelijk maakt.

Wat in dezen door de Synode werd behandeld en beslist, is zoo geheel in tegenstelling met hetgeen we van Nederlandsche Gereformeerden en Nederlandsche theologen en Nederlandsche Synoden gewoon zijn en verwachten. Het ging er, om nu eens dit woord uit Nederlandsch oogpunt te bezigen, eigenlijk een beetje „amerikaansch“ naar toe op de Synode van Amsterdam!

Dit is in de eerste plaats reeds waar van de wijze, waarop heel de zaak werd opgebracht.

Er was wettig niets ter tafel, niets, dat van kerkeraad, classis of particuliere synode voor de aandacht der Synode was gebracht. Er was een voorstel-Bolsward, dat wilde, dat de Synode een getuigenis tot de kerken zou richten, waarin zou worden aangemaand tot wat meer openbaring van den geest der broederlijke liefde in de polemiek. En de synode besloot om alzo te doen. En als we 'nu goed hebben begrepen, werd in verband met dit voorstel-Bolsward zoo maar door twee der afgevaardigden, Dr Polman en De Van der Vegt, de hele kwestie „leergeschillen“ in den vorm van een voorstel voor de Synode gebracht! En de Synode, zonder zich er aan te storen of dat nu de wettige weg was, om zulk een gewichtige zaak voor de Synode te brengen, pakte haar aan!

Met alle achtung overigens voor de kennis, die men in Nederland heeft van Gereformeerd Kerkrecht, moet het mij toch uit de pen, dat men in deze zaak de beginselen van Gereformeerd Kerkrecht met voeten heeft vertreden. En ik moet me zeer vergissen, als we hier niet meer van zullen hooren in de Nederlandsche bladen, nu de Synode verdaagde en als straks de zenuwen een beetje gekalmeerd zijn en men een kalm en bezadigd oordeel zal kunnen vellen over hetgeen de Synode van 1936 in deze zaak besloot.

Inzake de „gemeene gratie“:

Nog op één ding moet ik wijzen in dit verband. Beide, Dr H. H. Kuypers en Dr V. Hepp, noemden Amerika in verband met den strijd over de gemeene gratie.

Voor al Dr Hepp wees er op, dat de Christelijke Gereformeerde Kerken ten onzent hare beslissingen inzake de gemeene gratie genomen hebben in het licht, dat men uit Nederland had gekregen, en dat het een slag in het aangezicht van deze kerken zou

zijn, indien de Nederlandsche Synode nu deze zaak terzijde zou leggen.

Dat was, in meer dan één opzicht, een vreemd argument.

In de eerste plaats doet het bijna vermoeden, dat er van hier reeds zekere drang werd gevoeld op sommige der leiders in Nederland, om toch vooral op het stuk der gemeene gratie de Christelijke Gereformeerde Kerken ten onzent niet in den steek te laten. Er dreigt in dit opzicht in den laatsten tijd metterdaad gevaar. Slechts weinige jaren geleden kon men nog schrijven, dat twijfelen aan de gemeene gratie in Nederland ondenkbaar was. En thans geldt dat reeds niet meer. Het zou geen wonder zijn, zoo men ten onzent een beetje ongerust werd over den gang der zaken, en dat men ook hier liever zag, dat men in Nederland zoo spoedig mogelijk een kerkelijke uitspraak formuleerde, waardoor de „gangbare leer“ der gemeene gratie werd vastgesteld. En zoo zou het niet ondenkbaar zijn, dat men van hier een poging had gewaagd, om sommige leiders in Nederland van de urgentie der zaak te overtuigen.

Maar in de tweede plaats doet het argument van Dr Hepp vreemd aan, omdat het uitgaat van de onderstelling, dat de Kerken hier en daar te recht of te onrecht, in waarheid of leugen, door dik en dun heen solidaar moeten blijven en elkander moeten steunen. Het zou toch immers ook kunnen, dat de Christelijke Gereformeerde Kerken alhier dien „slag in het aangezicht“, waarvan Dr Hepp sprak, moesten hebben? Dat zou wel kunnen, ook indien het waar is, dat de Kerken alhier „het licht“ der „Drie Punten“ uit Nederland hadden ontvangen. Het licht der „Drie Punten“ kan wel duisternis zijn, en is metterdaad duisternis. En als de zaak nu eens zoo stond, dat het „gemeene gratie licht“, dat in 1924 alhier uit Nederland scheen, en dat thans in de „Drie Punten“ schittert, duisternis is, moeten dan de Nederlandsche Kerken nog eens die duisternis bestendigen, alleen om de Kerken hier geen slag in het aangezicht te geven? Dan komt men immers nooit uit de duisternis!

Eindelijk doet het argument van Dr Hepp ook vreemd aan, omdat het van tevoren reeds uitgaat van de veronderstelling, dat het onderzoek, dat door de deputaten zal worden ingesteld, zal uitloopen ten gunste van de „gangbare leer“ der gemeene gratie. Indien dit niet zoo zou zijn, dan kreeg de Synode van 1924 alhier immers nog veel zwaarder en pijnlijker slag in het aangezicht!

Bij Dr Hepp staat het blijkbaar reeds vast, wat het resultaat van dit onderzoek zal worden op dit punt.

Dat mocht echter bij hem niet vaststaan.

De deputaten moeten vrij zijn, om in het licht van Schrift en Belijdenis ook tot de conclusie te komen, dat er geen gemeene gratie is.

En we hopen van harte, dat de deputaten deze vrijheid zullen handhaven in hun onderzoek.

Onnoodig, op te merken, dat ik lang niet elk woord van De Hoeksema voor mijn rekening neem. Evenmin als in andere gevallen. Anders zou men geen „Perschouw“ kunnen schrijven.

Waar evenwel ter Synode over Amerika gesproken is (in openbare zitting) door Prof. Kuypers (in verband juist met de gemeene-gratie-kwestie) lijkt het me wel aardig, ook eens te doen hooren, wat De Hoeksema zegt, die over de gemeene gratie een conflict heeft gehad met de Amerikaansche broeders, en wiens theologische meningen overigens de mijne niet zijn, al zijn de opinies van zijn bestrijders en bloc het misschien evenmin.

K. S.

## BOEKBESPREKING

Uit „Lichtstralen op den akker der wereld“ ontvingen wij:

„Susanna Wesley“, door A. Norel—Straatsma en

„Abessinië“, door Ignotus.

In het laatste boekje wordt ons gegeven eerst een overzicht van land en volk, en daarna van de Abessynische kerk, en in verband hiermee van het zendingswerk.

Het boekje over Susanna Wesley is uitstekend geschreven. Welk een merkwaardige vrouw! Hoe wist zij de buitengewone moeilijkheden in het leven met wondere geestkracht het hoofd te bieden! Wat was zij een flinke, resolute, vrome moeder! Dit boekje hebben wij met zeer veel genoegen gelezen. Het kan uitstekend ter voorlezing dienen op vrouwen- en meisjesverenigingen. Men bemerkt wel, dat het standpunt van de schrijfster inzake de kerk niet het onze is.

Deze „Lichtstralen“ verdienen onze belangstelling. Het is reeds de 41ste jaargang. Gelijk men weet, behandelt het vooral de Uit- en Inwendige Zending. Vanwege den Zendingstudie-Raad wordt het uitgegeven door de drukkerij van de stichting Hoenderloo. De prijs is per jaargang, met een totaal omvang van 200 bl., slechts f 1,65.

J. D. W.

„De Macedoniër“, Zendingstijdschrift.  
Gebr. Zomer & Keuning — Wageningen.

De 41ste jaargang loopt weer naar het einde. Daar de Synode van Amsterdam een steun toezegde van niet minder dan f 1000, is de verdere verschijning verzekerd. Wij kunnen ons daarover slechts verblijden. Men zal de subsidie wel hoog vinden; en wij vragen ons af, was het niet goed geweest, als de Synode een krachtige opwekking tot de kerkeraden had gericht, om zich te abonneren en zichzelf te leeren. Het November-nummer is weer heel goed. Hartelijk aanbevelen!

J. D. W.

Heden verscheen:

## DE STREKKING DER BERGREDE NAAR MATTHEUS

DOOR

Dr H. N. RIDDERBOS

Royaal formaat

278 pag. druks

Prijs f 2.90 Geb. f 3.75

INHOUD: Algemeene inleiding. I. De bergrede in het Evangelie naar Mattheus. II. De leerjasmaal in de bergrede. III. Overzicht der bergrede. IV. De bergrede en de prediking der basilea. V. De bergrede en de orde des hells. VI. De bergrede en de wet. VII. De bergrede en het leven in de wereld. - Inleiding - A. Af te wijzen beschouwingen - B. Beoordeeling - C. Positieve uiteenzetting - Registers. Er is in onzen tijd groote en algemeene belangstelling voor de bergrede. Daarom zal deze studie van Dr Ridderbos bij velen welkom zijn.

In elken boekhandel

J. H. KOK N.V. KAMPEN

## DE BIJBELSCHE GESCHIEDENISSEN

door W. G. VAN DE HULST

zijn nog altijd onovertroffen.

Meer dan 60 groote platen van ISINGS.

ZEVENDE druk. In linnen stempelband slechts f 7.90

K. S(CHILDER) schreef indertijd over dit werk in de Dier. Kerkh. v. Vlaardingen o.a.:

„Inzake de de schrijver van vreemde, moeders smetten wel vrij“... en... „Onze boekhandel is dat wij dit mooie werk niet alleen gaarne, maar zelfs met aandacht voor uw kinderen kunnen blijven aanbevelen. Het handelt zichzelf bij de Schrift en daarom brengt het ook uw kinderen naar de Schrift.“

Uw Boekhandelaar wil U gaarne dit schitterende werk voorleggen. Voor heel jonge kinderen (4-6 j.) heeft hij nog een ander werk van denzelfden schrijver, n.l.

## BIJBELSCHE VERTELLINGEN VOOR ONZE KLEINTJES

4e druk. In prachtband f 5.75

Hierover schreef J. W(ATERINK) in de Reformatie o.a.:

„Met volle vrijmoedigheid zeggen we tegen moeders (en vaders): „Lees uw kinderen uit dit boek voor. Ge zult zelf en uw kinderen er mee verrijken.“

— Twee kunstenaars (V. D. HEEST en J. VOS) werken hier samen. Omdat onze kinderen zonden ingroeven in de waarheid Gods. We zijn dankbaar. En... voldaan.“

Verkrijgbaar bij den boekhandel en bij de uitgever:

H. J. SPRUYT'S U.-M. N.V. AMSTERDAM - Heerengr. 112

## KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Huizum (2e pred. plaats): S. Wouters te Soest en W. v. d.

Heide te Stadskanaal.

Wassenaar: M. P. Feringa te Moerdijk en IJ. K. Vellenga

te Meppel.

Beroepen te:

Gameren: Cand. J. van Hoegge te Utrecht.

Bedankt voor:

Holten: S. G. Bloem te Nierzijl.

Intrede te:

Haarlemmermeer-Oostzijde: C. G. Bos. Tekst: 1 Cor. 2: 2.

Ooster-Nijkerk: Cand. M. Wilschut. Tekst: 1 Cor. 1: 23 en 24.

Tzum: Cand. F. Colenbrander. Tekst: Jes. 42: 1-6.

Afscheid van:

Schiedam: J. F. Jonkers. (Schriftelijk, door de predikanten voorgelezen.)

Benoemd tot Hulpprediker te:

's-Hertogenbosch (wijk Oss): Cand. J. W. Smitt te Kampen (aangen.).

Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Preparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen be-roepbaar gesteld in de Geref. Kerken zijn:

door de Classis Schiedam cand. D. Roest, Nieuwe Kerk-

straat 27, Maassluis;

door de Classis Leiden cand. J. D. Koers, Van Panhuys-

straat 48, Noordwijk;

door de Classis Zwolle cand. J. F. Sollic, Spuistraat 14,

Kampen.

Alle kandidaten zullen gaarne des Zondags de kerken dienen

en een eventueel beroep terstond in overweging nemen.

Dr H. N. Ridderbos.

Aan de Vrije Universiteit te Amsterdam is 13 Nov. j.l. ge-promoveerd tot doctor in de heilige Godgeleerdheid (cum laude) Dr H. N. Ridderbos, Geref. pred. te Eelde-Gorssel, op een proefschrift getiteld: „De strekking der Bergrede naar Mattheüs“.

## CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Bussum-Naarden en Klundert: M. Baan te Rijnsburg.

Intrede te:

Kornhorn: Cand. D. van Wilsum. Tekst: 2 Cor. 5: 19 en 20.

## GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Enkhuizen: R. Kok te Veenendaal.

Rijssen: W. C. Lamain te Rotterdam.

## NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Alphen a. d. Rijn: G. Ph. Scheers te Kolderveen.

Franker: P. Prins van Wijngaarden te Terwolde.

Indische Kerk: J. J. Verdenius te Rottum (Gr.).

Lobith: Cand. J. W. Sepmeyer te Maasdam.

Stavenisse: Cand. J. Batelaan te Bodegraven.

Zeddam: W. A. F. van Dijk te Oud-Karspel.

Aangenomen naar:

Diepenheim: A. Landstra, voorg. Vv. Herv. te Middelburg.

Lobith: Cand. J. W. Sepmeyer te Maasdam.

Wouterswoude: Cand. E. Schroten te Hasselt.

Bedankt voor:

Kamerik: A. F. P. Pop te Monster.

Intrede te:

Groningen: J. J. Uitman. Tekst: Ex. 34: 31.

Rotterdam-Delfshaven: H. Bout. Tekst: Psalm 51: 14b en 15.

Ridderkerk: G. v. d. Zee. Tekst: Matth. 10: 27.

Stiens: F. W. J. Brümmer. Tekst: Dent. 29: 29.

Velp: H. C. Valetton. Tekst: Luc. 10: 16.

Zweeloo: Cand. J. R. J. Schut. Tekst: Gen. 1: 26a en 31a.

Afscheid van:

Ootgensplaat: J. D. Kleyn. Tekst: Hebr. 13: 20 en 21.